

Ein cyf/Our ref: MA/RE/0562/23

At:

Arweinwyr Cynghorau Sir a Chynghorau Bwrdeistref Sirol yng Nghymru

Anfonir copi at:

Brif Weithredwyr a Chyfarwyddwyr Cyllid, Cynghorau Sir a Chynghorau Bwrdeistref Sirol
yng Nghymru

Prif Weithredwr a Chyfarwyddwr Adnoddau, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru

28 Chwefror 2023

Annwyl Gyfeillion

Heddiw, rwyf yn cyhoeddi fanylion Setliadau Refeniw a Chyfalaf Terfynol Llywodraeth Leol ar gyfer 2023-24 (y Setliad) i gynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol yng Nghymru, drwy Ddatganiad Cabinet Ysgrifenedig. Mae'r datganiad hwnnw wedi'i gynnwys er gwybodaeth ichi. Rwyf hefyd yn cyhoeddi dyraniadau cyllid craidd dangosol ar lefel Cymru ar gyfer 2024-25.

Fel y nodais yn fy llythyr atoch yn gosod allan y Setliadau Dros Dro ar gyfer 2023-24, gwasanaethau iechyd a llywodraeth leol yw blaenoriaethau'r Llywodraeth hon o hyd. Mae fy nghyhoeddiad yn cadarnhau fy mwriad i osod cyllid refeniw craidd llywodraeth leol ar gyfer 2023-24 yn £5.5 biliwn. Mae hyn yn golygu, ar ôl addasu ar gyfer trosglwyddiadau, y bydd cynnydd o 7.9% yn y cyllid craidd cyffredinol ar gyfer llywodraeth leol, ar sail tebyg at ei debyg, yn 2023-24 o'i gymharu â'r flwyddyn gyfredol. Ni fydd unrhyw awdurdod yn derbyn cynnydd o lai na 6.5%.

Mae'r dyraniad dangosol o gyllid refeniw craidd ar lefel Cymru ar gyfer 2024-25 hefyd wedi cynyddu a bydd y cyllid ychwanegol ar gyfer y grant cymorth refeniw yn rhan o'r llinell sylfaen ar gyfer 2023-24. Mae effaith rhewi'r lluosydd yn parhau am yr ail flwyddyn, yn ogystal â'r rhyddhad ardrethi trosiannol (er ei fod ar gyfradd is yn 2024-25). Mae'r cyllid allanol cyfun ar gyfer 2024-25 yn £5.69 biliwn sy'n cyfateb i gynnydd o £169 miliwn. Ffigwr dangosol yw hwn ac mae'n ddibynnol ar ein hamcangyfrifon presennol o incwm ardrethi annomestig.

Wrth baratoi'r Setliad terfynol, rwyf wedi ystyried yn ofalus yr ymatebion a gefais i'r ymgynghoriad ar y setliad dros dro, a ddaeth i ben ar 2 Chwefror. Ni nodwyd yn yr ymatebion i'r ymgynghoriad unrhyw faterion y dylid newid y dull gweithredu a ddefnyddir mewn perthynas â hwy ar gyfer y Setliad terfynol.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae trosglwyddiad ychwanegol rhwng Setliad drafft a Setliadau 2023-24 terfynol y dylwn dynnu eich sylw ato, sef trosglwyddo cyllid ar gyfer y costau cynyddol i gyflogwyr sy'n gysylltiedig â phensiynau Awdurdod Tân ac Achub (FRA) o grant i'r Awdurdodau Tân ac Achub i mewn setliad derfynol y llywodraeth leol. Mae hyn yn drosglwyddiad o £5.871m o gyllideb SCAPE i gyllideb y Grant Cynnal Refeniw.

Heblaw am gynnydd bach o £113 miloedd i'r Grant Cynnal Refeniw dosbarthadwy o ganlyniad i addasiadau i ddata y cyrff penodedig, dyrannais yr holl gyllid a oedd ar gael i'r setliad dros dro i roi cymaint o sicrwydd cynnar ag y gallwn i awdurdodau. Nid oes gennyf unrhyw gyllid pellach ar gael ar hyn o bryd. Rwyf wedi penderfynu peidio â chynnwys cyllid gwaelodol ar gyfer y Setliad terfynol.

Wrth wneud penderfyniadau am lefel y cyllid ar gyfer llywodraeth leol, rwyf wedi ymateb i'r angen i gefnogi gwasanaethau rheng flaen allweddol. Yn benodol, rwyf wedi cynnwys cyllid i alluogi awdurdodau i barhau i dalu'r costau ychwanegol a fydd yn deillio o gyflwyno'r Cyflog Byw Gwirioneddol i weithwyr gofal.

O ganlyniad i benderfyniadau gwario a wnaed mewn perthynas ag addysg yn Lloegr, derbyniodd Cymru gyllid canlyniadol o £117 miliwn y flwyddyn yn Natganiad yr Hydref. Mae'r arian hwn yn cael ei ddarparu'n llawn i lywodraeth leol drwy gyfuniad o'r Setliad a'r Prif Grŵp Gwariant Addysg. Rwyf wedi gwneud y penderfyniad eto i ddarparu'r holl gyllid sydd ar gael ymlaen llaw. Nid wyf wedi dal cyllid yn ôl ar gyfer cydnabyddiaeth yn ystod y flwyddyn o gytundeb cyflog yr athrawon 2023/24. Rhaid i awdurdodau felly wneud rhagdybiaethau doeth fel rhan o'u cynllunio cyllideb ar hyn yn ogystal ag ar gyfer eich staff eraill. Mae trafodaethau'n parhau gydag Undebau'r Athrawon ynghylch cytuno ar drafodaethau cyflog blwyddyn academaidd 2022/2023 a byddaf yn parhau i drafod goblygiadau hyn i lywodraeth leol ar gyfer y flwyddyn ariannol 2023-2024 gyda CLILC.

Ochr yn ochr â'r Setliad rydym yn parhau i ddarparu cyllid i helpu llywodraeth leol i hepgor ffioedd claddu plant. Mae'r ymrwymiad cyffredin hwn yn sicrhau dull teg a chyson ledled Cymru.

Mae ardrethi annomestig (NDR) yn elfen bwysig o'r cyllid ar gyfer llywodraeth leol. Ar 28 Chwefror cymeradwyodd y Senedd y rheoliadau i rewi'r lluosydd ar gyfer 2023-24. Mae hyn yn golygu y bydd yn aros ar y lefel a osodwyd ers 2020-21. Mae hyn yn sicrhau y bydd swm yr ardrethi y mae busnesau a threthdalwyr eraill yn eu talu yn is nag y byddai fel arall. Mae'r rhewi yn cael ei ariannu'n llawn gan Lywodraeth Cymru. Rydym yn buddsoddi dros £100m yn flynyddol i dalu'r gost, felly ni fydd unrhyw effaith ar y cyllid a ddarperir ar gyfer gwasanaethau lleol, tra'n cynnal ffrwd sefydlog o refeniw treth ar gyfer gwasanaethau lleol.

Rwyf hefyd yn cyflwyno rhyddhad trosiannol gwerth £113 miliwn, a ariennir yn llawn, ar gyfer pob trethdalwr y bydd cynnydd o dros £300 yn ei filiau yn dilyn ymarfer ailbrisio ar y NDR, a ddaw i rym ar 1 Ebrill 2023. Yn olaf, mae'r pecyn cymorth ardrethi annomestig (NDR) hefyd yn darparu dros £140 miliwn o ryddhad ardrethi annomestig i fusnesau manwerthu, hamdden a lletygarwch yng Nghymru. Bydd trethdalwyr cymwys yn derbyn rhyddhad ardrethi annomestig o 75% drwy gydol 2023-24, gyda chap o £110,000 fesul busnes ledled Cymru. Mae ein dull gweithredu yn sicrhau y bydd busnesau yng Nghymru yn cael cymorth tebyg i'r hyn a ddarperir yn y Lloegr.

Eglurais y sefyllfa o safbwynt y cyllid cyfalaf ar gyfer Llywodraeth Cymru fel rhan o'm datganiad ar y Gyllideb ddydd Mawrth. Roedd y setliad a gawsom gan Lywodraeth y DU yn siomedig ac nid yw'n ddigonol i fodloni ein huchelgeisiau i fuddsoddi yn nyfodol Cymru, gyda'n cyllideb gyfalaf gyffredinol 8.1% yn is mewn termau real na'r flwyddyn bresennol. Mae'r cyllid cyfalaf cyffredinol ar gyfer llywodraeth leol yn 2023-24 wedi'i gadarnhau ar £180 miliwn a bydd hyn yn parhau ar gyfer 2024-25.

Hyd yn oed wrth i ni ateb yr heriau a berir gan chwyddiant, ac ymateb i anghenion dyngarol sy'n deillio o ryfeloedd, rhaid i ni beidio â cholli golwg ar yr angen i sicrhau pwyslais ar ymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur a chyfrannu at gynllun Cymru Sero Net rydym wedi'i ddatblygu gyda'n gilydd. Ar wahân i hynny rwy'n darparu £20 miliwn o gyfalaf ym mhob blwyddyn i alluogi awdurdodau i ymateb i'n blaenoriaeth ar y cyd sef datgarboneiddio. Nid wyf wedi ystyried neilltuo cyllid refeniw i gefnogi ymateb awdurdodau i'r newid yn yr hinsawdd gan gydnabod bod rhaid i'n holl benderfyniadau ystyried sut i leihau ein hallyriadau parhaus a rhoi'r hyblygrwydd mwyaf posibl i'r awdurdodau i wneud hynny ac i reoli eu cyllidebau.

Cyfrifoldeb pob awdurdod unigol yw pennu cyllidebau ac, yn ei thro, y Dreth Gyngor. Gwn y byddwch yn ystyried yr ystod lawn o ffynonellau cyllid sydd ar gael ichi, yn ogystal â'r pwysau a wynebwnch, wrth osod eich cyllidebau ar gyfer y flwyddyn i ddod. Yn wyneb lefelau uchel parhaus o chwyddiant a'r galw cysylltiedig am wasanaethau cyhoeddus, rwy'n cydnabod eich bod yn gwneud penderfyniadau anodd wrth wneud hynny. Gobeithiaf fod y Setliad hwn, sy'n cynrychioli cynnydd sylweddol dros y ffigur dangosol a ddarparwyd yn y gyllideb flaenorol, yn eich galluogi i barhau i ddarparu'r gwasanaethau sydd eu hangen ar gymunedau yn ogystal â chefnogi uchelgeisiau cenedlaethol a lleol ar gyfer y dyfodol.

Byddaf yn parhau i weithio'n agos â llywodraeth leol drwy Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru.

Mae'r *Adroddiad Cyllid Llywodraeth Leol* terfynol a thablau ychwanegol sy'n cynnwys manylion y Setliad terfynol fesul awdurdod unigol hefyd yn cael eu cyhoeddi ar wefan Llywodraeth Cymru.

Atgoffir awdurdodau o'r gofyniad i gydymffurfio â'r dyletswyddau cydraddoldeb cyffredinol sydd wedi eu nodi yn Neddf Cydraddoldeb 2010, a hefyd y dyletswyddau cydraddoldeb penodol lle bo hynny'n berthnasol. Dylid asesu effeithiau'r opsiynau cyllidebol ar gydraddoldeb a dylai hyn lywio unrhyw benderfyniadau terfynol.

Rhaid ichi hefyd ystyried eich dyletswyddau o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Safonau'r Gymraeg wrth baratoi eich cynlluniau ar gyfer 2023-24.

Mae'r Setliad terfynol hwn yn rhoi'r wybodaeth sydd ei hangen arnoch i gynllunio'ch cyllidebau a'ch gwasanaethau ar gyfer 2023-24 fel rhan o'ch cynlluniau ariannol tymor canolig.

Byddwn yn parhau i ymgysylltu'n gadarnhaol â llywodraeth leol ar bob mater sy'n ymwneud â chyllid drwy'r Is-grŵp Cyllid.

Bydd y Llywodraeth yn symud ymlaen yn awr i osod yr Adroddiad Cyllid Llywodraeth Leol (Rhif 1) ar gyfer 2023-24 i'w drafod yn y Senedd ar 7 Mawrth 2023.

Yn gywir

Rebecca Evans.

Rebecca Evans AS/MS

Y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol

Minister for Finance and Local Government